

Heidegger: Vom Wesen der Wahrheit – seminář

Ladislav Hejdánek

jedná se o část původního dokumentu:

[Heidegger: Vom Wesen der Wahrheit](#)

♦ přepis, česky, vznik: 3. 4. 1973

♦ transcript, Czech, origin: 3. 4. 1973

Heidegger: *Vom Wesen der Wahrheit* – seminář [1973]

3. 4. 1973

(H) WW – kap. 7 (3.4.73) – Kašpar sám

(K) Tak já jsem to nějak – nejdřív taková obsahová část, obsah, nedokončený, protože tomu konci vůbec nerozumím.

(H) No ale obsah, to nechcem! Vyberte tam to, co je podstatný, a hlavně, co je nejasný a tak. Když vám nebylo jasné to na konci, tak tam se pak zvlášť u toho zastavíme. Nejdřív teda začneme s tím, co tam máte.

(K) No tak ... Insistentní člověk je přikloněn vždy jsoucnu, ale in-sistuje jen jako ek-sistentní, protože si bere jsoucno za určitou směrnicí...

(H) No ale to není jenom, že in-sistentní v podstatě znamená být obrácen ke jsoucnu...

(K) K jednotlivému...

(H) Ano, k jednotlivému, a ještě ne ke každému, ale.

(K) Jen k těm...

(H) k tomu nejběžnějšímu, nejznámějšímu, že?

(K) K tomu zběžnému... a to tím, jak si opatřuje měřítka, nebo jak si lidé opatřují měřítka, nebo proto, že si je opatřují, jsou odvráceni od toho tajemství...

(H) A jaká měřítka zase, se rozumí?

(K) Měřítka...

(H) No, že to nejběžnější jsoucno si bere za směrnicí...

(K) A tím si opatřuje...

(H) Ano, a tím si opatřuje měřítka tohoto typu, ne tedy každá měřítka, ale...

(K) Jejich měřítka jsou neplatná, protože si je určují sami v podstatě, a proto nejsou schopni z vlastního světa, z toho „osvětí“, jak jste říkal, které je vposledu jen jejich výplod... jsou neschopni vyjít z něho, a ek-sistentně se jaksí odvracejí od tajemství, tím že mají ta měřítka svá, tak je jim uzavřeno, nebo nemohou ho najít, protože mají svoje měřítka...

(H) Takže člověk se tam... může být in-sistentní, aniž byl ek-sistentní?

(K) Nemůže...

(H) Nemůže. Ale ta in-sistence, která znamená přivracenost k tomu jednotlivému a k tomu nejběžnějšímu, je zároveň, pokud jde o ek-sistenci, nikoliv přivraceností, nýbrž odvráceností a zapomenutím bytí. Tedy není to možný bez toho ek-sistentního vztahu, ale ten ek-sistentní vztah je deformován, to znamená: tajemství je zapomenuto.

(K) In-sistentní na-klonění, nebo to přivracení k běžnému, a ek-sistentní odvrácení od tajemství patří k sobě, jsou jedno a totéž. Protože statické setrvávání v osvětí, to je přivracení se k běžnému, znemožňuje vztah k tajemství. A to tajemství, já teda mám dojem, že to je něco jako budoucnost, nebo ...

(H) To je otázka interpretace, zatím to Heidegger neřek, jenom víme, že to tam tenhle termín zavedl v minulý kapitole, když šlo o ten vztah pravdy a ne-pravdy. A tak ta ne-pravda je označena jako tajemství, nikoliv že by to bylo proti pravdě, nýbrž že to je cosi, co při odkrývání zůstává skryto. A je to ovšem skryto ne teprve v našem přístupu, není to náš výkon, ta skrytost, není to naše zavinění, nýbrž je to už ta původní skrytost na začátku. A říká tomu tajemství. Jak tomu rozumět, to budeme

muset se k tomu vrátit, až to zvládneme celý, a pokusíme se to interpretovat. Teď zatím nemáme dost materiálu k tomu, jak to provést.

(K) Při- a odvrácení jde v pobytu za zvláštním sem a tam se klonícím obracením, že jo. To obracení a klonění, to chápu jako tápání, nebo hledání člověka, protože není nějak otevřen k té... (budouc-)

(H) Hledání není zcela přiměřený výraz, protože hledání znamená jistou otevřenost, to tápání je lepší. Tady se tomu tedy říká bloudění...

(K) Člověk přestává na tom, co je běžné, a přeskakuje z jedné té zběžnosti na druhou...

(H) No tak to je asi tak ten první odstavec, že.

(K) Pak je ten druhý. Člověk na scestí nemusí teprve sejít, člověk je na scestí, protože jako ek-sistentní nebo jeho ek-sistentní komponenta, nebo z té, nebo jí, z ní utek jaksí...

(K) Von z ní nemůže utýct, von v ní furt je, von jakožto Dasein je ak-sistující, vyčnívá, trčí. Jenže v tom vyčnívání, v tom trčení trčí špatně, trčí jinam než má.

(K) Ale trčí opravdu?

(H) Trčí. To tady máme, že – počkejte, kde to tady je, že to tak... No, tady se mluví o ek-sistentním odvrácení od tajemství. Od tajemství se může odvrátit pouze bytost, která trčí. O zvířeti nemůžeme říci, že je odvráceno od tajemství. To o tom vůbec není. To tajemství mu vůbec není přítomno, ani jako zapomenutý. Myslím, že ještě někde je tam místo, kde se přímo říká, že to patří k sobě. No, ano, je to ta 4. věta od začátku: in-sistentní přivracení k běžnému a ek-sistentní odvrácení od tajemství patří k sobě. To znamená, jsou jedno a totéž dokonce, čili není to možný od sebe oddělit. Ta ek-sistence v tom tedy je, jenom je deformovaná, ale ne ní zrušena.

(K) No ale, tím že tu ek-sistenci deformuje, teda v postatě to je in-sistence...

(H) No, teď jste řekl, že to je podstatě... Vono to není, to jsou dvě různé věci, jako kdyby člověk měl dvě ruce, nebo dvě valence. Jednou ek-sistuje a druhou in-sistuje. Ale tam kde in-sistuje, kde se přivrací k tomu nejběžnějšímu, jednotlivému, každodennímu sjoucnou, tak paralelně s tím, to není totéž, ale paralelně s tím se doformuje ta jeho ek-sistentní valence, že se vztahuje k tajemství tak, že je zapomíná, zapomněla. To není totéž, to jsou dva různé výkony. ten in-sistentní a ak-sistentní. Nicméně jedna deformace znamená zároveň deformaci toho druhého, že. A ta paralela je tady provedena tak, že tím, že se člověk přivrací k jednotlivému jsoucnu, a to k tomu nejběžnějšímu, tak tím na té druhé straně to vztahování k tajemství deformuje to vztahování v zapomenutí. Ale tímto zapomenutím se vztahuje k tajemství, tím není tajemství popřeno, nepřestává tam být, jak jsme si řekli v předchozí kapitole.

(K) Ale potom tedy každý člověk ek-sistuje, a člověk kterej správně ek-sistuje, to jest otírá se k tomu tajemství, tak ten už nemůže být in-sistentní v žádném případě!?

(H) Ne. To aspoň teda podle terminologie Heideggerovy, tomu pak Heidegger neříká, že člověk insistuje. Ovšem mně není docela jasný, co tam řekne místo toho, poněvadž přece i člověk, kterej nezapomíná na bytí, kterej si uvědomuje tajemství, klade si otázku po bytí a po smyslu bytí, tak přece nezapomíná na jednotlivé jsoucnu. A tak jakým způsobem se tedy vztahuje? To se tam neříká. Takže, jestliže bychom to vyhradili, tu insistenti bychom chápali jako eo ipso deformovanou, tak pak bychom museli připustit, že existuje ještě nějaký jinej vztah k jednotlivému jsoucnu než insistující.

(K) Bloudění je pak prostor pro skákání (?) z běžného na běžné, stálé zůstávání na povrchu, protože insistentní existence zapomíná, ztrácí míru, která jí byla dána. Nebo ji přehlíží, přehlíží tu míru která jí byla udělena od toho jsoucnu vcelku.

(H) No tak že to je tak zhruba ten druhý odstavec.

(K) Teď scestí je protipól k počátečnímu bytostnému určení pravdy a otvírá se pro každý takový protějšek a je základem bludu. Ne tedy jedna chyba, ale nadvláda dějin, souhrn všech bloudění je

blud, protože zapomíná na tajemství. Tady v tom ... já nevím, já to chápu, co tady říká, jako odmítnutí dějin, nebo...

(H) Odmítnutí dějin? To snad ...

(K) Nebo takovej... Ne vodnmítnutí, ale... ne, to není odmítnutí...

(H) To je vstup do dějin, de facto, podle něho. To je právě charakteristický pro Dasein, že je od počátku v tomhle bloudění, a jakožto takového bloudění že je v dějinách. Ale...

(K) Ale je v bludu...

(H) Ano, je v bludu, ale to neznamena, že není v dějinách, ten bludu, to je v dějinách, ovšem je to Dasein v dějinách bez vztahu k dějinám. To jest, je v bludu, aniž by ovšem věděl, že to je blud. Z toho bludu, protože to je prostor, jak se říká, – ono to česky tedy, si musíme na to zvyknout, my blud chápeme úplně jinak. Tedy chápeme to, blud to je ten prostor, v němž dochází k našemu bloudění. Tedy normální čeština to myslí obráceně, blud je jednotlivé zbloudění.

(K) To ono je to podobně asi i v němčině...

(H) V němčině tam jsou das Irren, Irre a der Irrtum, což tedy Němec taky neodlišuje, že...

(K) Neodlišuje, právě, on to tady vysvětluje dál, že ten blud není jednotlivé přehmat nebo ... v tom čtvrtém odstavci ...

(H) No a tedy ten blud je prostor, v němž k tomu našemu bloudění dochází, to je blud. A tam na té, paralelně s tím se říká o scestí, že to je otevřené pole. To je docela zajímavý, protože my jsme na začátku mluvili o tom, co to je otevřené pole, a teď se o scestí najednou říká, že se otevírá jako otevřené pole. Ovšem Neotevřít se pro pravdu, nýbrž pro takový protějšek pravdy.

(K) No, scestí je otevřeným jevištěm, základem bludu...

(H) No a pokud jde o ty dějiny, tak tam potom později se říká, že... tady se někde praví... No tak jednak je to tedy v závěru toho třetího odstavce, kde se říká, že nejde o ojedinělou chybu, nýbrž nadvládu dějin těch zapletených různých způsobů bloudění, čili se připouští tedy, že to jsou dějiny. A v těchto dějinách člověk už je, jenže se k nim nevztahuje jako k takovejmu, a cesta k tomu, jak být v dějinách plně a nejenom pasivně, je, že člověk není jenom vržen do dějin, ale že vidí dějiny jakožto dějiny. A to je možný tím jedině, že vidí tu Irre, ten blud jakožto blud. Nepřestane v něm být, v tom prostoru je, ale tím, že jej vidí v pravém světle, tak je v něm jinak. To je ta změna, zatímco je původně v té spleti těch bloudění, tak potom najednou prozře, jaký kerý bloudění vodkať kam jde a najednou to prohlídne. A pak už to nemůže být bloudění. Ale je tam v tom, to není jinej prostor než... Proto se tam říká tedy, že tím se mu otírá ta svoboda – tím bludem! Protože on může ten blud odhalit jakožto blud, a tím tedy se nenechat svést. Takže to je přesně ten prostor dějin, do kterého se dostává, nebo v kterém je tím, že je v tom bludu.

(K) A teď už ten čtvrtý. Každé nepravé vztahování má svůj způsob bloudění. Blud začíná u jednoho přehmatu, nebo ... a jde až k zbloudění a ztrátě dané míry člověku. Scestí k sobě váže otevřenost pobytu, ... ale tady mi taky není moc...

(H) No tak na začátku, vlastně ne na začátku, ale v tom třetím odstavci jsme měli, že scestí se otevírá jako otevřené pole. Tady to máme řečeno znovu, že scestí bytostně určitě k sobě víže otevřenost pobytu. Otevřenost pobytu je možná jenom v otevřeném poli, kde se člověk setkává s věcmi, které nechá být tím, čím jsou. A tady se nám teď říká, že tuto otevřenost pobytu, nebo obráceně, tato otevřenost pobytu je vázána na toto scestí.

(K) Tady dál se pak říká, jak je to zavádění, teď...

(H) Ano, že scestí proniká člověka tím, že ho zavádí...

(K) ale také může způsobit, že při tom, že se člověk nenechá zavést, má k tomu vlastně všechny možnosti – to je pak přece určitý hledání, ne?

(H) No, jistěže hledání je, když si uvědomíte, že jste na scestí, že jste zaveden na scestí, když si toto uvědomíte, což je první předpoklad toho, abyste odhalil scestí jakožto scestí, pak teda hledáte. Ale hledání už je cesta ven. Hledá jenom ten, kdo si nemyslí, že má. Ale když se jenom držíte u toho zběžného, tak co byste hledal? Vy se v tom vyznáte, vy jste v tom doma! Nic nehledáte. Hledat můžete jediné, když si uvědomíte, že to běžné, nejběžnější, každodenní – že to není všechno, že za tím něco ještě, pod tím ... Samozřejmě ale zavést vás může scestí za to ho předpokladu, že máte možnost se nenechat zavést. Kdybyste tuto možnost neměl, kdybyste ve své životě padal jako kámen dolů, tak nic na světě vás nemůže zavést. Poněvadž vy podléháte zákonu, který nevývratně platí. Ale zavést vás může něco jenom tehdy, jestliže také se tomu zavedení můžete vzepřít. To je tedy ten klad toho zavádění. Poněvadž jakmile se na vás zavádění sesype a chce vás zavést, v tu ránu vás kvalifikuje jako toho, který nemusí být zaveden, a kterého je třeba zavádět, aby byl zaveden. No a jak se člověk nenechá zavést?

(K) No, tím, že nepřehlédne tajemství pobytu zde...

(H) Ano, ale zejména, že sám scestí zakusí, to znamená, že se k tomu vztáhne. Ne tak, že je sveden, nýbrž že sám se k němu vztáhne. A vztáhne se k němu jakožto ke scestí. Odhalí, odkryje je – jako scestí. A svůj omyl, své bloudění odhalí jakožto bloudění. To je jedinej způsob jak... Proto tam je, že člověk musí své... že scestí zakusí. On tím musí projít. A musí tím projít nejenom jakožto svedený, nýbrž tak, že zakusí onu svedenost. Tedy má zkušenost s tím, že to je svedení, že to je scestí. To jest uvědomí si, že byl sveden, nebo že se svedl, taky. Jedině tak se může nenechat zavést, to znamená de facto... to není nenechat se zavést, že nikdy nebudu sveden. Nenechat se zavést, to znamená nenechat to tak, že jsem zaveden, nenechat to tak. Čili tady opět máme jistě náznak toho, co to je nechat být. Pravda znamená nechat věci být jak jsou. Ale to všechno předpokládá, nenechat sám sebe být, jak jsem. Poněvadž když necháme sebe sama být jak jsem, tak je nenechám být, jak jsou. Nýbrž strhuju je do té zběžnosti, vidím je prizmatem té zběžnosti.

(K) No, v podstatě já se musím polepšit, a to jsoucno, nebo tu pravdu bytostnou, nebo to tajemství...

(H) No, polepšit, to by mohlo znamenat dělat něco jiného než dělám. Ale nejde vo to. Jde vo to, uvidět se v pravém světle, uvidět, že jsem zaveden. A je to základní předpoklad. Tamto následuje, ale první předpoklad je... Pak musím dělat něco jiného, to je jasného, tak mohu říci, že se musím polepši. Ale nemohu to začít... Kdybych začal něco jiného dělat, aniž bych si uvědomil svou svedenost, tak jsem nadále sveden, i když dělám to nový. Protože to nový znamená pak jen, že se obracím sem tam.

(K) Teď je tedy ta pětka.

(H) Ještě tedy – vlastně ano, my jsme to už překročili, to je pětka, a v tý už do jistý míry vlastně jsme. To je ta nouze, tíseň atd., že...

(K) Že člověk je v eksistentním pobytu, pod nadvládou zapomenutého tajemství, ale také pod nadvládou bludu, který vzniká z přehlédnutí tajemství pobytu-zde. Je v nouzi v důsledku nucení obojího... To plné své, nejvlastnější bytostné určení, které zahrnuje nenalezené bytostné určení pravdy, přitahuje při tápání do nouze. Pouze z lidského pobytu zde vzniká odkrytí nutnosti ve své nouzi, nebo hledat, nebo tápat? Proto je možné uvedení do nevyhnutelného. Ale teď já nechápu sám ten pojem nevyhnutelný... Co to je?

(H) No tak když se podíváme do toho německého, tak tam je das Unumgängliche. My, když řekneme nevyhnutelný, tak máme dojem nutnosti. Unumgänglich je to, co nemůžeme obejít, co nám není dovoleno obejít. Čili tam to není nutnost ve smyslu takovém tom fyzikálním, takřka, nýbrž je to to, co nesmíme obejít, to co čemu se nesmíme vyhnout. No a to je samozřejmě to první, to skryté, že, co nás uvede k tomu, čemu se nesmíme vyhnout...

(K) No a ten šestej odstavec, ten mi jaksi nedošel. Čet jsem ho asi pětkrát...

(H) No tak to je shrnutí, to je vlastně shrnutí, ten poslední odstavec. Tam nic nového není, jenom se to pěkně poskládá dohromady. Tak jednak je tam návrat ještě k těm prvním kapitolám, že...

(K) Odkrytí jsoucná jako takové, jo...

(H) Že to je skrytí jsoucná vcelku, že tedy, to je připomínka, abychom tohle věděli – takže v tom odkrytí je vždycky přítomno taky skrytí, odkrytí a skrytí jsou současně spolu, a v této současnosti obojího, to že je obojí pospolu, to je to scestí. To už jsme zase zpátky u této kapitoly. Skrytí skrytého, jinými slovy tajemství, a scestí, patří tedy k počátečnímu bytostnému určení pravdy...

(K) No, už mi to začíná docházet...

(H) Čili, když jsme se ptali po bytostném určení pravdy, tak nyní se ukazuje, že k němu náleží, neznámá, že to se tím vyčerpává, jak tajemství, tak scestí. To scestí tedy není, jak už jsme se dozvěděli, že bychom tu a tam spadli do škarpy.

(K) No jo, ale...

(H) Už jsme tam, furt...

(K) Svoboda pochopená z in-sistentní ek-sistence pobytu je bytostným určením pravdy...

(H) Tady je zase reminiscence na to, co jsme řekli na začátku: svoboda je v tom správném představení – to jsme měli někde v třetí kapitole, nemýlím-li se a teď se tady říká, že svoboda pochopená – už z této kapitoly – z insistentní existence pobytu ... může být pochopena jako bytostné určení pravdy, jak jsme kdysi řekli a pak to zproblematizovali, jen proto – a teď se to úplně obrací že svoboda sama pochází z počátečního bytostného určení pravdy, z vlády tajemství ve scestí. Tedy to znamená, že vlastně je to celý obrácený, zatímco tam se řeklo, že podstata pravdy, podstata = bytostné určení pravdy, podstata pravdy že je svoboda, tak najednou tady se ukazuje, že podstata svobody je pravda, to jest, že svoboda sama pochází z počátečního bytostného určení pravdy, z počáteční podstaty pravdy, a ta podstata pravdy, jak jsme právě řekli, je – i když ne jenom je vládou tajemství ve scestí. To znamená, že tam je spolu tajemství a scestí, přičemž v tom scestí to tajemství vládne. A to je ta skytost, poněvadž je to skrytý dvojím způsobem. Jednak to tajemství je skryto jako tajemství, a jednak ještě je to ve scestí, to jest v té spleti těch bloudění. A v tomhle právě, v té spleti toho bloudění, nad kterou vládne tajemství, se rodí svoboda. Jak jsme právě zas tady před chvílí řekli, že tedy jako zavádění přispívá scestí k možnosti, nenechat se zavést. A to je právě ono, že. Svoboda sama pochází z toho, že jsme ve scestí, nad nímž vládne tajemství, nám skryté, aniž o tom víme. A tak v tom je založena svoboda. A teď zase návrat zpátky: nechání jsoucná být se děje v otevřeném vztahování. To jsme si řekli, že to otevřené vztahování je možné jenom v otevřeném poli, v tom otevřeném poli že dochází k setkání nás, kteří se otevřeně vztahujeme, a těch věcí, k nimž se otevřeně vztahujeme. A tím, že se k nim otevřeně vztahujeme, tím je necháváme být. Nechání jsoucná jako takového vcelku – tak je to jen u jednotlivých jsoucn – necháním jsoucná jako takového vcelku být se děje bytostnému určení po právu teprve tehdy – to znamená, po právu, to znamená správně, že není to zkresleně, teprve tehdy, jestliže jsoucné je převzato ve svém počátečním, bytostném určení. Tedy ne v jakémkoli bytostném určení, v určení, které se odvozuje od jiných jsoucn, nýbrž v tom počátečním, právě protože jde o jsoucné vcelku, tak to musí být někde hlouběji. No a pak – a teď je tam to slovo od-hodlanost, to už jsme si říkali, že to je holt takovej těžkej překlad, německy tam je Ent-schlossenheit, čili to je otevřenost de facto, odemknutost nebo jak bychom to řekli. Tato odemknutost „zum Geheimnis“, otevřenost vůči tajemství – když se odemkneme, otevřeme vůči tajemství, to je ta od-hodlanost. Ta míří na scestí jako takové. Proč míří na scestí? Protože to scestí ukazuje jakožto scestí. Nemůže jinak. Nemůže jinak než že na tom scestí je, v tom prostoru bloudění, bludu je, nemůže z něj vyjít jinak, ale může jej uvidět jakožto takové. No a jestliže tedy míří na scestí jakožto takové, tak je otázka po bytostném určení pravdy položena původně. Už nejde – v čem je ta původnost? Už nenecháváme být jenom jednotlivá jsoucná. Dokonce nenecháváme být ani jsoucné vcelku, ale necháváme být scestí jakožto scestí. Co jinak? Když o něm nevíme, tudíž ho nenecháváme být jakožto takové, ale považujeme je za cestu, protože si ho nejsme vědomi. Teprve když to

odhalíme jakožto scestí, tak to necháme být jako scestí. Jsme v něm, ale vidíme, že to je scestí. A tím je ta otázka pravdy najednou položena hlouběji. Už se nevztahuje jen k jednotlivým jsoucnům, ani ke jsoucnu vcelku, ale k tomu samotnému scestí, nad nímž vládne tajemství. Pak se odhaluje základ propletení bytostného určení pravdy s pravdou bytostného určení. Neboť: co je bytostným určením pravdy? Bytostným určením pravdy je to scestí, nad nímž vládne tajemství. A toto scestí, nad nímž vládne tajemství, to je bytostné určení pravdy. A jestliže my v této otázce klademe tu otázku hlouběji a tážeme se na pravdu ne už jednotlivých jsoucen, ani jsoucna vcelku, ale tážeme se na pravdu toho scestí, nad nímž vládne tajemství, neboť je odhalujeme jakožto takové. Tedy tážeme se na pravdu, tu odhalenost, odkrytost toho scestí, v němž vládne tajemství. Takže se nám ta otázka úplně obrací, už nejde o bytostné určení pravdy, ale teď nám jde o pravdu toho scestí, nad nímž vládne tajemství, a to jsme určili jakožto bytostné určení pravdy. Tedy nám vlastně se teď ukazuje, že ta otázka se nám zvrátila na otázku pravdy bytostného určení, ta otázka bytostného určení pravdy na pravdu bytostného určení. My se teď tážeme na pravdu bytostného určení, to jest na to, co je ještě hlouběji, ještě základnější než to scestí, nad nímž vládne pravda. Neboť to scestí, nad nímž vládne tajemství, jestliže my se máme uchránit toho bloudění, tak my je musíme ve světle pravdy uvidět. A musíme se tázat, jaká je pravda toho bloudění, nad nímž vládne tajemství. To vypadá jako jenom legrádka, ale je to nesmírně podstatná věc. No, teď se to... následkem toho, když se takhle začneme ptát po tý pravdě bytostného určení, tak ten výhled tam se ještě neříká, že to máme všechno před sebou, hotový, ale je to hledání, o kterém jsem mluvil. Ten výhled do tajemství, o němž jsme dosud vůbec nevěděli to vládlo, ale ve skrytosti, v našem zapomenutí. A výhled na to tajemství, a to tajemství je v tom scestí, čili na tajemství ve scestí, že, výhled do tajemství ze scestí, my jsme v tom scestí a tedy se chceme podívat na tajemství, který vládne v tom scestí jediné tak, že se díváme z toho scestí, je tedy tázáním. To je ten vlastní krok z toho scestí, tázání. A to tázání ve smyslu jediné otázky. To není jakékoli tázání, ale to tázání nejpodstatnější. Jediná otázka: totiž co je jsoucno vcelku jako takové. Tedy my od těch jednotlivých jsoucen se tážeme na jsoucno jako takové. Teď tím se de facto blížíme, teda znova opakujeme to, co už bylo řečeno, my jsme přece už došli k bytím, nezůstali jsme u jsoucna vcelku. Jestliže teď se to znova říká, tak se to dělá proto, abychom si uvědomili, jak je vůbec kladena ta otázka bytí. Předtím jsme to ještě nemohli klasifikovat. Tedy proto je tam... tom je jediná otázka, co je totiž jsoucno jako takové vcelku. Toto tázání myslí onu již svým bytostným určením zavádějící a proto ve své mnohoznačnosti ještě ne zvládnutou otázku po Bytí jsoucna. Čili tam ještě furt je zaměněno bytí jsoucna a jsoucno vcelku. Jsoucno vcelku je chápáno jako bytí jsoucna. Takovéhle špatné, nepravé směřování obojího, tj. nepravé tázání po bytí jakožto po jsoucnu vcelku. to má svou historickou dobu, své historické místo. Je to to období, které samo sebe chápe počínaje Platonem jako metafyziku. To neznamená, že tam začíná, u Platona. U Platona se to pochopilo samo jako metafyzika, ale jakožto metafyzika to bylo, bytí nepochopeno, již před Platonem. A je to myšlení bytí, které zaměňuje tedy to bytí a jsoucno vcelku. No tak tím jsme asi tak zvládli ten poslední odstavec. Tak, ovšem teď jsem vykládal já – vy jste neměl k tomu nic?

(K) Já už jsem to teď ...

(H) Teď bychom k tomu tedy měli mít ten komentář Waelhense-Biemela... No, já jsem si všiml, že tam ještě doklad k těm dějinám, jak jsme o tom hovořili, že je tam v tom 4. odstavci, kde se říká v druhé polovině: Scestí, jímž dějinní lidé musí pokaždé jít, má-li jejich cesta být bludná, bytostně určitě k sobě víže otevřenost pobytu. Tedy: má-li jejich cesta být bludná, musí se vyznačovat Dasein tou svobodou, buď zbloudit nebo nezbloudit. Blud není možnej tam, kde není možno zbloudit. A tam, kde je možno zvloudit, tam eo ipso je možno nezbloudit. Lež není možná leč tam, kde je možno nelhat. Kde není možno nelhat, tam není žádná lež. No a tohleto je jasný. A to se říká, že tohle o platí o dějinných lidech. To je naprosto svázáno. To není něco nedějinného, nýbrž dějinného. A člověk tedy, tím pravým dějinným člověkem se stává, když se vztahuje nejenom k svému bytí, ale k své dějinnosti. To je ovšem takovej bod, kdy je možno navázat s jistou kritikou Heideggera, kterež... On přesně řečeno ví, co to je, když se člověk vztahuje ke své dějinnosti, ale už jako nechává zcela stranou, že člověk se může vztahovat taky ke svejm dějinám. Něco jiného – dějinnost je de facto nedějinná, dějinnost je ve skutečnosti jen ta ková jakási všeobecná vlastnost. To je něco jinýho než dějiny.

(K) Hm...

(H) No takže, tadyhle vlastně je teď vyloženo, co Heidegger myslí tou metafyzikou, že, a tu celou věc, tu cestu ze scestí, kterou odhaluje ta otázka po bytí, která ovšem aniž to ví směřuje ještě bytí a jsoucno vcelku, vlastně nakonec on ukáže jako to poslední bloudění. To ještě uvidíme v tom dalším.. Tak nám zbývá ještě poslední samostatná kapitola, a potom poznámka.